

การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ณัชรกัญ หมื่นสา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

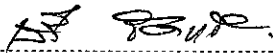
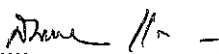
พฤษภาคม 2548

ISBN 974-5026-23-9

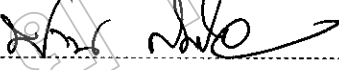
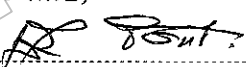
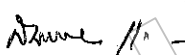
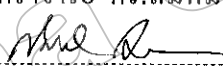
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ณัชรกัญ หมื่นสา ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา
ได้

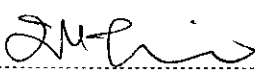
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

 ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสรี ชัดแจ้ง)
 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมหมาย แจ่มกระจ่าง)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

 ประธาน
(ดร.ปาน คิมปี)
 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสรี ชัดแจ้ง)
 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมหมาย แจ่มกระจ่าง)
 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสิทธิ์ จิตรสถาพร)
 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมคิด บุญเรือง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)
วันที่ ๕ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2548

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตวิทยาลัย
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2546

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสรี ชัดเข้ม ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมหมาย แจ่มกระจ่าง กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ทำให้ผู้วิจัยได้แนวทางในการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และขออาจารย์ทุกท่านที่ให้คำแนะนำสั่งสอน

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมสิทธิ์ จิตรสถาพร กรรมการพิจารณาเค้าโครงวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำในการพิมพ์วิทยานิพนธ์ ตลอดจนตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องของเค้าโครงวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านดังปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์สำหรับการวิจัย

ขอขอบพระคุณอาจารย์และนักเรียนทุกท่านในจังหวัดชลบุรี และจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ให้ทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตวิทยาลัย อีกทั้งพี่ ๆ เพื่อน ๆ สาขาวิชาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษาและสาขาวิชาเทคโนโลยีการวัดทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ให้คำแนะนำในการวิเคราะห์ข้อมูล และคอยให้กำลังใจ ตลอดจนรับฟังปัญหาต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณบุคคลทุกท่านที่ได้ปรากฏชื่อในที่นี้ ที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ญาติพี่น้องทุกคน โดยเฉพาะสามี และบุตรธิดาที่ช่วยให้กำลังใจ ห่วงใย เอาใจใส่ และสนับสนุนผู้วิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ณัชกรกัญ หมื่นสา

44911799: สาขาวิชา: เทคโนโลยีวิทยาการศึกษา; วท.ม. (เทคโนโลยีวิทยาการศึกษา)

คำสำคัญ : การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง/โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ฉัตรกัญ หมื่นสา: การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 (DEVELOPMENT OF A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF SELF-DIRECTED LEARNING OF MATTHAYOMSUKSA FIVE STUDENTS)
 อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: เสรี ชัดแจ้ง, ค.ด., สมหมาย แจ่มกระจ่าง, Ph.D. 174 หน้า.
 ปี พ.ศ. 2548. ISBN 974-5026-23-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของโนลส์ (Knowles, 1975) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 400 คน ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 4 ตัว ได้แก่ ตัวแปรแฝง การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ตัวแปรแฝงลักษณะของผู้สอน ตัวแปรแฝง กระบวนการเรียนการสอน และตัวแปรแฝงลักษณะของผู้เรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน แบบสอบถามลักษณะของผู้สอน แบบสอบถาม กระบวนการเรียนการสอน แบบสอบถามลักษณะของผู้เรียนและแบบสอบถามการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS หาค่าสถิติพื้นฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และใช้โปรแกรม LISREL 8.50 ตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการวิจัยปรากฏว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ปรับเป็นโมเดลประหยัด มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อยู่ในเกณฑ์ดี โดยพิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ เท่ากับ 13.18 ที่องศาอิสระเท่ากับ 61 ค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 1.00 ดัชนี GFI เท่ากับ 1.00 ดัชนี AGFI เท่ากับ .99 ดัชนี CFI เท่ากับ 1.00 ค่า SRMR เท่ากับ .01 และค่า RMSEA เท่ากับ .00 ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ร้อยละ 74 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ กระบวนการเรียนการสอน และลักษณะของผู้เรียน

44911799 : MAJOR: EDUCATIONAL RESEARCH TECHNOLOGY; M.Sc.

(EDUCATIONAL RESEARCH TECHNOLOGY)

KEYWORDS: SELF-DIRECTED LEARNING/CAUSAL RELATIONSHIP MODEL

NATTHAGAN MUENSA: DEVELOPMENT OF A CAUSAL RELATIONSHIP
MODEL OF SELF-DIRECTED LEARNING OF MATTHAYOMSUKSA FIVE
STUDENTS THESIS ADVISORS: SEREE CHADCHAM, Ph.D., SOMMAI
JAMKRAJANG, Ph.D., 174 P. 2005. ISBN 974-5026-23-9

The purpose of this research was to develop and validate a causal relationship model of self-directed learning of Matthayomsuksa five students, based on the concepts of Knowles (1975). The sample involved 400 Matthayomsuksa five students in schools under the jurisdiction of the commission for basic education in the eastern region, Thailand, academic year 2003. The model consists of four latent variables: self-directed learning, instructor characteristics, learning process, and student characteristics. The research instruments included the general status questionnaire, the instructor characteristics questionnaire, the learning process questionnaire, the student characteristics questionnaire, and the self-directed learning questionnaire. SPSS was used to derive descriptive statistics; LISREL 8.50 was used to test the causal relationship model.

The result indicated that the adjusted model was consistent with empirical data. Goodness of fit indicators included a Chi-square value of 13.18 with 61 degrees of freedom, $p = 1.00$, GFI = 1.00, AGFI = .99, CFI = 1.00, SRMR = .01, RMSEA = .00. The variables in the model accounted for 74 percent of the variance of self-directed learning. The variables that had statistically significant direct effects on self-directed learning were learning process, and student characteristics.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ตอนที่ 1 สารระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	8
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	15
องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	17
ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	20
ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
ตอนที่ 3 ตัวแปรที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ..	31
ลักษณะของผู้สอน.....	31
กระบวนการเรียนการสอน.....	36
ลักษณะของผู้เรียน.....	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ.....	49
การตรวจสอบความตรงของ โมเดล.....	50
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ.....	53
การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่าง โมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
ตัวแปรที่ศึกษา.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน.....	67
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	70
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรแฝง.....	73
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	76
5 สรุปและอภิปรายผล.....	88
สรุปผลการวิจัย.....	89
อภิปรายผลการวิจัย.....	94
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	98
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	99

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	100
ภาคผนวก.....	106
ภาคผนวก ก รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยและที่ใช้ตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือ.....	107
ภาคผนวก ข ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	109
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเรียนรู้ด้วยการ นำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ปรับเป็นโมเดลประหยัด.....	121
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	174

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	11
2	การเปรียบเทียบข้อตกลงเบื้องต้นระหว่างกระบวนการของการเรียนรู้ที่มีครูถ่ายทอดกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	23
3	องค์ประกอบของกระบวนการการเรียนรู้ที่มีครูถ่ายทอดกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	24
4	แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของตัวแปรที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง....	46
5	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	55
6	โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามลักษณะของผู้สอน.....	56
7	โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามลักษณะของผู้เรียน.....	57
8	โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามกระบวนการเรียนการสอน.....	59
9	โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	60
10	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม.....	62
11	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามลักษณะ...	67
12	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	69
13	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	71
14	ผลการวิเคราะห์แยกค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	79
15	เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.....	80
16	ผลการวิเคราะห์แยกค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ปรับเป็นโมเดลประหยัด.....	83
17	เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง.....	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

- 18 เปรียบเทียบค่าสถิติไค-สแควร์สอดคล้องระหว่างโมเดลสมมติฐานความสัมพันธ์
เชิงสาเหตุของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการ
เรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ปรับเป็นโมเดลประหยัด..... 85
- 19 ผลการเปรียบเทียบค่าสถิติโมเดลสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเรียนรู้
ด้วยการนำตนเองกับโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
ที่ปรับเป็นโมเดลประหยัด..... 86

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	โมเดลสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	5
2	โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	47
3	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดลักษณะของผู้สอน.....	73
4	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดกระบวนการเรียนการสอน.....	74
5	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดลักษณะของผู้เรียน.....	75
6	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	76
7	โมเดลสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่สอดคล้อง กับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	78
8	โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ปรับเป็นโมเดล ประหยัด.....	82